

Xana i yini Leswintshwa?

24 Mudyaxihi 2018 – Swilaveko swa Vulawuri bya tinhundzu emindzilekanini (Khasitomo) eka vafambi va le Afrika-Dzonga

Khasitomo yi na vutihlamuleri byo sirhelela mindzilekani ya Afrika-Dzonga leswaku vafambi hinkwavo ku katsa na swirho swa ntlawa na tinhundzu ta vona leti nga nawini leswaku va hundza hi ku ntshuxeka. Hi endla leswi hi ku tirhisa thekinoloji ya xiyimo xa le henhla ya malawulelo ya nxungeto na mivalango ya khasitomo leyi endliwaka hi vaofisiri va hina elwandle, emisaveni na timbala ta swihahampfhuka.

Endzhaku ko hundza hi le ka Ndzawulo ya Xikaya, vafambi hinkwavo ku katsa na swirho ntlawa va hundza hi le ka Khasitomo laha va nga ta tivisa tinhundza leti nga ta va na vutihlamuleri byo hakela xibalo eka xiyimo lexi va nga xin'wana xa ku xi tivisa. Vafambi va fanele va hakela xibalo lexi hleleriweke hi Muofisiri wa Khasitomo, loko swi ri kona, eka Mulawuri / Mufambisi wa Rhavi.

Munhu un'wana na un'[wana u fanele a tata Khadi ra Mufambi (TC-01):

Loko va fikile laha Afrika-Dzonga, va fanele va tivisa tinhundzu tin'wana na tin'wana leti nga:

- Xaviwa kumbe ku kumiwa ematikwenimambe laha ku nga hakeriwangiki xibalo;
- Cinciwa, ku phurosesiwa kumbe ku lunghisiwa ematikwenimambe;
- Yirisiwa kumbe ku aleriwa kumbe ku lawuriwa ehansi ka nawu wun'wana na wun'wana;
- Tundza hi vuntshwa ku suka ematikwenimambe hi muaki loyi a vuyaka wa Afrika-Dzonga loyi a tsariseke tinhundzu teto enkarhini wo suka laha Afrika-Dzonga; kumbe
- Ntundzo wa nkarhinyana ku suka ematikwenimambe hi loyi a nga ri ki muaki wa Afrika-Dzonga ku ta e Afrika-Dzonga hi xikongomelo xo rhumela hi vuntshwa eka xiyimo xo fana loko a suka laha Afrika-Dzonga.

Munhu un'wana na un'wana loyi a sukaka laha Afrika-Dzonga u fanele a tivisa tinhundzu tin'wana na tin'wana leti a nga ta famba na tona ku hundza emindzilekanini ya Afrika-Dzonga, a nga si suka laha Afrika-Dzonga, leti ti katsa:

- Ku khomiwa ematshan'wini ya munhu un'wana;
- Ku kongomisiwa eka ku cinciwa, ku phurosesiwa kumbe ku lunghisiwa ematikwenimambe;
- Ku yirisiwa kumbe ku aleriwa kumbe ku lawuriwa ehansi ka nawu wun'wana na wun'wana;
- Tinhundzu leti tundziweke nkarhinyana hi munhu loyi a nga ri ki muaki wa Afrika-Dzonga leswaku ta ti tirhisa nkahi lowu a nga ta va a tshama eAfrika-Dzonga.

Munhu un'wana na un'wana loyi a nga na ndzhwalo u fanele a nghena eka chanele yo tshwuka no tivisa:

- Tinhundzu tin'wana na tin'wana leti yirisiweke no aleriwa;
- Tinhundzu tin'wana na tin'wana leti kongomisiweke eka swikongomelo swa vuxavisi; kumbe
- Mali ya maphepha ya matikomambe, swingwece swa Kruger Rand kumbe ya Afrika-Dzonga leyi tlulaka swinawana swa ndzawulo wa cincano,
- Tinhundzu tin'wana na tin'wana leti tlulaka Mpumelelonkaxibalo wa yena (DFA);
- Tinhundzu tin'wana na tin'wana ta nkoka leti lavaka ku tsariseriwa ntundzo wa nkarhinyana ku nghena kumbe rhumelo ematikwenimambe ku suka eAfrika-Dzonga.

Munhu a nga ya eka chanele ya RIHLAZA loko a:

- Nga ri na nchumu xo xi tivisa;
- Khomile tinhundzu leti welaka eka Mipumelelonaxibalo; kumbe
- Nga khomangi tinhundzu tin'wana na tin'wana leti yirisiweke, aleriweke kumbe ku lawuriwa, tinyiko leti khomiweke ematshan'wini ya van'wana (xik. lava rhumeriweke hi munhu ku suka entsungeni wa malwandle ku ta eka munhu un'wana eAfrika-Dzonga), kumbe tinhundzu ta bindzu (hi swikongomelo swa vuxavisi).

Khasitomo yi nga ku yimisa, ku khoma no kambela nhundzu eka tichanele leti ku kumisisa loko munhu a landzelerisa Xiyenge xa 15 xa Nawu wa Khasitomo na Ekisayizi. Vaofisiri va Khasitomo eka nkarhi wun'wana na wun'wana, va nga tshova ganju rin'wana na rin'wana leri khomanisiweke na ndzhwalo wa wena loko swikhiya swi nga humesiwi loko swi

laveka. Munhu loyi a nga na mfanelo yo kuma ndziriso wa lahleko kumbe onheko wun'wana na wun'wana lowu sukaka eka xiendlo xo tinkyetela xa Muofisiri wa Khasitomo.

Nhundzu leyi nga ri ki na munhu ehansi ka ndzawulo yi ta kamberiwa. Muofisiri wa Khasitomo a nga kambela ndzhwalo lowu nga ri ki na munhu laha ku nga na mpfumaleko wa muyimeri wa xifambo kumbe ejente ya yena loko matshalatshala hinkwawo yo twala yo kumisisa mahungundlelaya muyimeri wa xifambo xexo kumbe ejente ya nga humeleli.

Loko munhu a tsandzeka ku tivisa tinhundzu tin'wana na tin'wana leti a nga na tona kumbe ku kumeka leswaku ti tivisiwile hi ndlela yo hoxeka, Muofisiri wa Khasitomo, a nga teka tshalatshala leri faneleke ra mpfumalekonandzeleriso xik. ku khoma tinhundzu kumbe ku sindzisa nxupulo. Tinhundzu tin'wana na tin'wana leti yirisiweke kumbe ku aleriwa kumbe kharensi leyi tlulaka mpimo leswi khomiweke hi Khasitomo swi ta nyiketiwa eka Ejensi ya Mfumo leyi faneleke. Vanhu va hlohloteriwa ku hlamula hi ku hetiseka na hi ntiyiso eka swivutiso hinkwaswo leswi va vutisiweke swona hi Muofisiri wa Khasitomo na, loko swi laveka leswaku muofisiri yaloye a endla tano, a nga humesa no pfula tinhundzu teto ku endla nkambelo.

Tihakelo

Tihakelo ta swibalo swin'wana na swin'wana swa tinhundzu, swibalo, tidiphoziti kumbe mixupulo swa mayelana na Khasitomo swi nga endliwa hi khexe, hi khadi ra xikweleti kumbe hi ku tirhisa cheke ya mufambi.

Munhu u na mihlawulo yimbirhi (2) yo endla hakelo eka Khasitomo:

a) Nhlawulo wa Hakela Sweswi; kumbe

b) Nhlawulo wa Hakela Nkarhi lowu taka. Loko munhu a hlawula nhlawulo lowu, tinhundzu leti ku vulavuriwaka hi tona ti ta khomiwa hi Khasitomo loko ka ha yimeriwile vumbhoni bya hakelo eka 30 wa masiku.

Kharensi leyi tlulaka mpimo

Kharensi leyi tlulaka mpimo i ntsengo wun'wana na wun'wana lowu tlulaka R25 000 kumbe kharensi yin'wana na yin'wana ya matikomambe leyi loko yi cinceriwile eka Rhandi yi hundzaka R25 000. Vafambi va fanele va kuma mpfumelelelo lowu tsariweke wo suka eka Vutameri bya Mali ya Tiko va nga si nghena/ku huma eAfrika-Dzonga na kharensi leyi tlulaka mpimo naswona, loko se va fikile/sukile, va fanele va tivisa kharensi leyi tlulaka mpimo eka Khadi ra Mufambi (TC-01). Khexe leyi faneleke ku tivisiwa i mali ya maphepha ya Afrika-Dzonga na kharensi ya matikomambe, ku katsa na tisekhurithi na nsuku loko va nga se suka. Vuxokoxoko byo tala eka ntiviso wa mufambi byi le ka [Xileriso xa le Handle xa Pholisi yo Phurosesa ya Mufambi](#).

Vatirhi va vahlapfa lava vuyelaka eka matiko ya vamakhelwana va pfumeleriwa ku teka mitsengo leti twalaka hi xivumbeko xa mali ya maphepha leyi yimelaka miholo ya vona e Afrika-Dzonga.

Xinawana xa kharensi leyi tlulaka mpimo xi tirha eka vanhu lava nghenaka kumbe ku huma eka ndzhawu ya Mali leyi Fanaka. Botswana a yi vumbi xiphemu xa CMA, kwalaho swilaveko swa Ndzawulo wa Cincano swa vafambi lava nga ri ki va CMA lava nghenaka kumbe ku humaka eAfrika-Dzonga swa tirhisiwa.

Ku kuma vuxokoxoko byo tala mayelana na xibalo na rhurho u nga langutisa eka linki leyi [Xibalo na rhurho](#).